

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet“ hivatalos közlönye. Előfizetési árak: egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona. Egy szám ára 16 fill. — Tanítóknak egész évre 6 korona.	Felelős szerkesztő: Becsek Aladár.	Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora 50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6—8 oldalon vasárnap A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda
---	--	--

Gondolkozzunk!...

Székeljudvarhely, márcz. 28.

A magyar embernek eddig nem férközött a lelkéhez s ismeretlen volt az az új harci eszköz, a melylyel jelenleg az emberek élnek — a gyanusítás. A magyar közélet szegény volt eddig, de ezután, ha ez az eszköz sikerrel lesz használható, még szegényebb lesz — mert ez kiül minden jobb érzést, elhamvaszt minden nemesebb törekvést. Jobban éget mint a sivatag perzselő nap sugara s pusztítóbb mint a Sahara romboló szélvész. Így is sivár a közélet, de ezután még sivárabb lesz. A talaj el van kényszerítve s az elvetett mag nem csak megél már, de fejlődik és virágzik.

Nincs ma már senki, a kit az alispánkérdésben elfoglalt magatartásáért meg ne gyanusítottak volna. Férfiakat, a kik éveken keresztül becsületesen és önzetlenül dolgoztak a köz javáért, nem kérve a maguk számára semmit, még csak elismerést se — egyszerűen ráfogják, hogy külön céljaik és érdekeik vannak s ezt, akadnak olyanok, a kik elhiszik. Hiába hivatkoznak egy egész élet becsületes munkásságára s egyéni reputációjukra, ez nem menti, nem védi meg őket a gyanu alól. Egyetlen tőkejük volt az őszinteségük s korrektségük, de ez mind kevés a pusztító és önmagában álló gyanuval szemben.

Igen közel áll a példa. Egy tekintélyes férfiakból álló csoport, mely minden tisztességes és hazafias kérdésnél előljárt, a saját anyagi érdekét soha előtérbe nem tolta, türt üldöztetést, anyagi hátrányt, a mikor a köz érdekéről volt szó, úgy gondolta, úgy hitte, hogy erkölcsi kötelessége a volt alispánt támogatni és pedig minden utógondolat nélkül. Tisztán azért, mert a multban elfoglalt álláspontjukhoz következetesen akartak maradni s mi volt a jutalmuk — a gyanusítás. És akadt-e bárki, a ki megakartta volna, vagy megkíséرتette volna őket megvédeni? Fájdalom, senki sem akadt.

Ilyen viszonyok között ne csodálkozzunk, ha elfásulnak az emberek, ha elmenekülnek a forumról s átengedik a tért azoknak, a kiknek céljaik elérése érdekében ez a leggyakoribb és legenyhébb fegyverük.

Nem mindenki tud és nem mindenki szeret ilyen fegyverekkel küzdeni, de legkevésbé tudnak azok, a kik nyíltan és becsületesen szeretnek harcolni.

Ne csodálkozzunk azon tehát, ha az emberek elfásultan és resignáltan nézik az eseményeket. Azon pedig ne ütközzünk meg, ha sokan vannak, a kik a legkényelmesebb megoldást választják. Azt teszik s azt csinálják a mit a hatalom mond. Ma ezt, holnap amazt, holnapután ezeknek az ellenkezőjét! És mindig ugyanazt egy egész életen keresztül, mert soha se törik így be a fejük. Istenem, ki történé be? A hatalom nem, mert ennek mindig szüksége van vak eszközökre, bábokra, a kit ide-oda lehet mozgatni. A közvélemény? Ez ismeretlen valami. Ilyen nem létezik. Egy erőteljes közszellemet nem ismer a magyar közélet. És ez még a gyanusításnál is veszedelmesebb betegsége közállapotainknak s innen indul ki a rothadás.

Egy köztisztviselő, a kinek még tisztviselői multja sincs és érdeme az, hogy rendkívül nagy buzgalmat fejtett ki a letűnt korszak alatt, az most hazafi, erkölcsbíró és komoly alispánjelölt. A nemzeti küzdelemben résztvevők s a

közpályán évek óta becsülettel működők pedig — egy rut érdek csoportnak lekicsinyelt alakjai. Ez a magyar közéletnek szomorú és fájdalmas fotografiája! Vajjon lesz-e megújulás, lesz-e feltámadás? Lesz, mert lenni kell. Csak késő ne legyen a felébredés.

Az azonban mindenesetre megfontolandó, hogy az ébresztés szerepére hálás dolog-e vállalkozni. Szerintünk nem hálás dolog, de megkísérteni kötelesség, mert ez az ügy már nemcsak helyi, de országos ügy s a vármegye becsületének kérdése. Ha nem fog sikerülni megmenteni, ne érje vád azokat, kik önzetlenül szeretnek még a gyanusítás árán is eljárni.

Ugy van informálva a világ, hogy a kibontakozás akadály a Damokos Andor személye. No hát ez már nem akadály többé. Damokos Andor egy uri gondolkozású ember volt egész életében, a ki nyolcz évi becsületes munka után kész félre állani, mert nem akar kenyeret magának a megye békéje árán; megszerezheti ezt olcsóbban is. Hálában és köszönetben részesül érte azok részéről, a kik mérlegelni tudják az áldozat nagyságát. Mi tudjuk, hogy köveket dobznak egyesek utána — tegyék, ha izlésük. Mi csak kellemes emlékekkel kísérjük a távozót. Lehetek tévedései és apró hibái, de becsületes törekvéseit s nemes ambícióit mi mindig honorálni fogjuk.

A béke és nyugalom megkívánja a távozását, okosan teszi, ha meghozza ezt az áldozatot, mert ebben látja a kibontakozás első lépését ő maga, ebben a pártja. Ez az óhaja kétségtelenül Andrassy Gyula belügyminiszternek is, de nem csak ez, hanem az is, hogy ejtse el Sebessi János urat a saját pártja s ennek nyíltan kifejezést is adott a miniszter a megye főispánja s a megye képviselőinek a jelenlétében tartott értekezleten.

Damokos Andor és pártja megtette az első lépést. Az önző érdekek által vezetett párt ezzel megmutatta, hogy tud önzetlen lenni, a mikor a békéről és nyugalomról van szó. Kíváncsian várjuk a további fejleményeket.

De beszámolhatunk még egy másik áldozat hozataláról is, a mely még nagyobb és még nemesebb intencziókból fakad. Ez az áldozat az, a melyet Dr. Valentsik Ferencz vármegyei főügyész hajlandó barátai kérésére meghozni. Kész ugyanis elvállalni a vármegye alispánágát s pályázati kérését be is nyújtotta. A ki ismeri nagy forgalmu és virágzó ügyvédi irodáját s a vármegyei főügyészi állással összekötött szép jövedelmét, az tudja, hogy mit jelent ez Lemonadni ezrekre menő évi jövedelméről akkor, a mikor arról van szó, hogy a köznek igazi szolgálatot tegyen: nemes és férfias cselekedetet. Ezt az önzetlen lépést tessék meggyanusítani!

Az volt a panasz, hogy nincs az alispáni állásra megfelelő ember. No hát most van. Tíz éve áll a vármegye szolgálatában s tíz évi működése alatt csak elismerést aratott. Kemény kezű, erős férfi, a kit a sorsa vezető állásra predesztinál. Anyágilag teljesen független, a nemzeti küzdelem vezető férfja volt s közigazgatási ismeretei a lehető legszebbek. Itt született, itt nőtt fel, ismeri a vármegye minden dolgát és minden baját, szeret alkotni, dolgozni kész és képes is rá. A legideálisabb alispán lehet belőle. A döntés a vármegye közönségének a kezé-

ben van s aggódva várjuk, hogy mit tesz a vármegye közönsége.

A mikor a köz érdekéről van szó, akkor el kell nemulnia minden személyes motivumnak, kicsinyes érzékenykedésnek, csak a köz javát kell és szabad szem előtt tartani. Vajjon lesz-e elég komolyság a vezető férfiakban s elég önfegyelmezettség arra nézve, hogy az igazi és egyedüli üdvös megoldást akarják.

Ütött az utolsó óra. A vármegye jól felfogott békéjének és jövő sorsának kulcsa van a közönség kezében; nemcsak szükséges, de kötelesség, hogy most végre az utolsó perczen mindenki józanul gondolkozzék...

Öreg székel.

Quo vadis?

Székeljudvarhely, márcz. 28.

Szólan szeretnék a menydörgés szavával, hogy felébredjenek a hétalvók, kik nem akarják észrevenni, hogy a hatalom mikép gázol át testünkön és lelkünkön, mikép tiporja le ádáz haraggal mindazt, mit sérthetlennek, szentnek gondoltunk.

Nem akarják észrevenni, hogy társadalmunk életerős, munkára képes köztisztéletet szerzett tagjai mint szenvednek az örületes nyomás alatt, mint kénytelenek félreállani, vagy meddő üres harcokban elfecsérelni tetterejüket, anélkül, hogy a köztekinteteket szolgálni, a közérdeket előbbre vinni tudnák.

Nem akarják észrevenni, hogy közeledik az orkán, s vészes viharok törnek elő s árkokat fognak ásni társadalmunkon, melyeket csak olyanok testével lehet befedni, kik után nyugodt pillanatokban, ha tisztán látunk, ha visszatérnek emberi érzéseink, könnyeket fogunk hullatni.

Nem látjuk-e, hogy ebben az ádáz, vármegyénk történetében eddig ismeretlen, piszkos hullámok feltorlódása közben vívott ütközetben a tehetség, az arra hivatottság, a valódi érdem, a jogos aspiráció, az elhivatottság érzése, a közért való önzetlen lelkesedés, az áldozatkészség, nem a diadalkiáltást, hanem a cinizmus gunyakazáját váltja ki.

Ez az a vihar, mely nem tisztít, hanem tör, zuz, rombol és károkat okoz. A vajudó idők nem üdvöt, hanem átkot hordanak méhükben. Ma még csak kevesek érzik a megdöbbenést, a lelket rázó elkeseredést; hát meddig várjunk, míg ez általánossá lesz? Mikor jön el már a tisztán látás, a gondolkodni tudás várva-várt szent pillanata? Az a néplélek, melynek hurjaiból ma önző érdekek hoznak ki hamis hangokat, mikor fog a becsületes törekvésekre is harmonikusan visszafelelni? A bizantinizmus orgiáit összetett kezekkel szemléljük? Jönni fog, mert jönnie kell az ébredésnek. Az erkölcsi igazság előbb-utóbb győzedelmeskedni fog. A babonás ember naiv hite is azt tartja, hogy bármily hosszú legyen is egy kísértetjárással súlyosbitott sötét éjszaka, utoljára is dereng a hajnal, s az első kakasszóra elülnek a visszajáró lelkek.

Ezek általánosságok, frázisok; igazoljuk be konkrét tényekkel, hogy nem tul sötét a kép, melyet hazafias aggodalmunkban megrajzolánk.

Vármegyénk alispáni széke betöltésre vár. Az alispáni állásnak történelmi hagyományai vannak. Eöbbs magas kitüntetés, megtiszteltetés volt. Annak adták, kit közéleti érdemei, magas rangja, előkelő születése, elfoglalt társadalmi pozíciója e helyre kijelölt. A demokratikusabb

idők szele, a viszonyok kényszerítő ereje, a vármegye első tisztviselőivé formálta át az alispánokat. Ma a VI-ik rangosztályba sorozott, magas fizetéssel honorált, de rendkívüli felelősséggel is terhelt, hivatali állás az alispánság.

A vármegye összes érdekei kezében futnak össze. Hatásköre kiterjed a közgazdasági, társadalmi élet minden viszonylatára. Jól betölteni csak az képes, kinek helyén van a szíve, helyén van az esze. Pályázni rá csak az jogosult, kibén megvan az elméleti, a gyakorlati tudás, ki felnőtt az autonomia szolgálatában, van közigazgatási érzéke, ösmeri a nép baját, hivatását, küzdelmeit, vágyódásait. Pályája kezdetén levő, tapasztalatlan fiatal ember erre nem való, még akkor sem, ha isteni bélyeg van is a homlokán. Egy jól fejlett, egészséges gyerek megszületéséhez is 8–9 hónapi idő szükséges, különben vagy idétlen korcscsülött lesz belőle, vagy más vonatkozásban törvényességéhez fér kétség. Vannak bizonyára itt is kivételek, de szándékosan bizonyára nem kísérelné meg ezt egyik szüle sem, ha módjában állana a születés időpontját tettszése szerint meghatározni.

És mit tapasztalunk? Talán keresik az érdemes jelöltet azok, kiknek hivatalból kötelességük volna a vármegye közérdekét szem előtt tartani? Oh dehogy. Van e körül a szerencsétlen választás körül politika, van önző érdek, van ügyefogyott taktikázás, van ügyes és kevésbé ügyes cselszövés, ostoba hiszékenység; a szavazatok földi gondviselője, médiuma és igen jó médiuma mindezeknek, de soha sem gondol egy pillanatig sem a közérdekre.

Hiszen e perczen hallom, hogy főispánunk a harcz kezdetén a nála tisztelő és a békés megoldást elébe tálcán vivő tiz tekintélyes polgárnak felkínálta, hogy jelöljenek bárkit Damokoson kívül és ő akceptálni fogja.

Folyt tovább a választási küzdelem, s a mikor a harcz elmérgesedett, a mikor fontosabb érdekek előtt a jogosult személyi érdeknek is el kellett némulnia, igenis volt még egy párt, mely sulyt fektetett a békére, sulyt fektetett a közérdekre, s elnémitotta emberfeletti erővel feltörekvő indulatait, odaállt a földi Isten elé, oda nyújtotta fertőzetlen jobbát, s azt mondta: ime uram, legyen meg a te akaratod, a kit ez az állás megilletett, önként lemond róla, mi érző lelkünk keserű fájalmával is elejtjük őt, de kövessen minket hatalmad felséges uszálya egyszer, egyetlen egyszer a nemes önzetlenségben, ejtse el az is a jelöltjét, s jelöljünk egy harmadikat, ki áldozatot hoz, de kész rá, mert meg tudja

érezni a köz baját, és nemes eszményekért is hevülni tud. És mit felelt az alkotmányos időszak ura? „Nekem ez a jelölt nem kell, mert lelke volt egy pártnak, mely az én megbuktatásomra összeszövetkezett.“

Oh sancta simplicitas!!

Jól vigyázzon mindenki, minő szót ejt ki az ajakán, mert ha véletlenül ez a hivatalos hatalomnak, egyszer erősen vallott, de utóbb eldobott és megváltozott álláspontját nem fedi, úgy mint összeesküvő, proskribáltatik, fejtételre ítéltetik, s háza leégettétvén, sóval behintetik, az urnak 1908. és a helyi alkotmányos kormányzatnak 2-dik évében. Harminczöt évig dühöngött a szabadelvű rendszer, de a hatalmi döllyöt ilyen meztelenségében magyar ember nem látta sohasem. „Ha a darabont-kormányzatnak többsége volt ebben a vármegyében, hogy ne lenne nekem?“ Ezt nem én mondom, más mondta, kinek a szájára az istenek kohójában lakatot nem készítettek. És édes székely népem, a kiért lelkeink emésztő lánggal lobognak, a kiért beme gyünk ha kell a vadállatok ketreczébe, a kiért a zsarnoki hatalom lábrugdosását, s maniakus üldözési rohamát is elszenvedjük, téged úgy arculcsaptak, úgy lekicsinyeltek, úgy megrugdos tak ezzel a mondással, mint soha még senkit kerek e világban.

Mert mi van impliczite ebben a mondásban? Az, hogy benned nincs önállóság, az elébbe adott tárgyak felett nem gondolkozol, önkormányzatra megérve nem vagy, hanem cselekszel automata módjára, s egyszerűen reprodukálod azt, a mit füledbe sugnak hatalmi parancsszóval.

Ezt békén tűrni, nyugodtan viselni csak kétféle ember képes, vagy az, kinek nincs képessége megérténi az eseményeket, vagy az, kinek önérdeke parancsolja. Harmadik eset nem létezik.

De menjünk tovább. Ki látott valaha kapkodóbb, nevetségesebb uralmat? Volt-e még az, hogy 20 nappal a választás előtt, még a parancszoza szájátva várakozók se tudják, hogy mi lesz a napiparancs, s kinek a nevével kell tomlolni és őrlöngeni a felkesedéstől?

Volt-e még valaha, hogy a főszolgabíráknak ma egyik, holnap a másik, holnapután a harmadik jelölt érdekében kellett a lelkeket preparálni? Volt-e még valaha, hogy a hivatalos teendők teljes elhanyagolásával minden tisztviselő a forumon lesse a magasból érkező híreket?

Nem és százszor nem! A legelfogultabb, a legbefolyásolhatóbb embernek is látnia kell, hogy ez az állapot lehetetlen és abszurd. A ki valaha

népünnepélyen megfordult, látta a lepényevést. Zsákba varrnak egy pár jókedvű fiatal gentlemant, s elébük adnak egy nagy lekváros lepényt, melybe valahol a közepe táján egy ezüst forintos van elrejtve. Kezüikkel és lábukkal nem dolgozhatnak, mert az zsákban van. De falják a lepényt iszonyu mohósággal, szurtos lesz az arcuk, vidámságot, kaczagó jókedvet csinálnak az ezüst forintos után való tülekedésük közben. Szakasztott ilyen a mai helyzet. A főszolgabírák falják a lepényt, keresik az ezüst forintost a hivatalos jelölt személyében.

A nagy népünnepélyre is behatolt a „cabaret“-knak népszerű alakja a conferencier, s mosolygó derűt, s hangulatot e szavakkal igyekszik kelteni: „Ön nincs az én pártomon polgártárs, pedig hozok én Önnek mákos patkót s jó piros tojást a közelgő ünnepekre.“ Vannak, fájdalom igen sokan vannak, kik a mákos patkót nagyon szeretik. Ezek is azt kutatják, mit kellene tenniök, hogy ő vele, az ő pártján lehessenek. Oh egek! derítetek fényességet a nagy titokzatosságba, adjatok égi jelt, vezessétek a háborgó hullámokon hanyódó hajót a főispáni kegy biztos révébe, és sugjátok meg az áhitatot szomjuzó lelkeknek, hogy ki népszerű főispánunk hivatalos jelöltje?

Ezek a komikus helyzetek hordják a magukban a sirva vigadó magyar részére a komoly és megdöbbentő tragikumot. Ott, azon a nevezetes cabaretban nevettünk az elmés megjegyzéseken, pedig sirnunk kellett volna.

Isten óvja meg ezt a szerencsétlen vármegyét attól, hogy valaha ez a helyzet megismétlődjék.

Hanem mondok még valamit, értse meg a ki akarja és vonja le ebből a tanulságot.

Angol Indiában van egy város, mely a Krisna szentségéről híres. Egész Indiából százrezek zárandokolnak oda a március hónapban tartatni szokott ünnepségekre. Ezer meg ezer hívő huz ilyenkor egy kitömött idomtalan nagy bálvány-istent óriási 16 kerekű kocsi kon. A vallási őrlöngők ezen 16 kerekű kocsi elébe dobják magukat, úgy szenvednek martirhalált. Ez történik még ma is, habár a felvilágosult angolok erősen tiltják a szertartás ezen nemét.

Nálunk is van bálvány; ne dobja elébe magát senki, mert a kinek lelkén megy át a bálvány-kocsi, azt nem szokta senki martírnak tekinteni. Pedig a lélek egyensulya a testi épsegnél is előbbre való.

Biz. tag.

Adórendszerünk alapelveinek történeti fejlődése és új adóreformunk ismertetése.

Irta: Németh Albert m. kir. p. ü. s. titkár.

Folytatás.

Zsigmond alatt minden egész kapu után 30 dénárt és fél kapu után 15 dénárt kellett fizetni. A földes urak házi cselédjei adómentesek voltak.

Albert alatt ismét visszaállítatik a korábbi adókulcs, amennyiben az 1439. VII. cikk kimondja, hogy Magyarországon a kamarai nyeresény és az erdélyi részekben az ötvened. Tótországban a marturina adó szedendő. Az 1471. XXIV. cikk az egyházak és egyházzséméyek adómentességét állapítja meg ismételtén.

Mátyás alatt a korona jövedelmei az előző évekhez viszonyítva gyarapodtak ugyan, de uralkodásának ötödik évében sem haladta meg a kétszázezer arany forintot. Az adótétel időszakonként emelkedett. Kezdetben az országgyűlés minden jobbágy telek után egy forint adót szavazott meg. Ezt a kiváltságos rendek és városok is fizették. Mindezek mellett is a korona állandó pénzzavarokkal küzdött. Gyakran kölcsönöökkel segített magán. A tartozást várak és uradalmak adományozásával vagy elzálogosításával kellett leróni. A közterheknek két neve volt elfogadva, az egyik a közvetlen, a másik a közvetett adózás. A lucrum camerae nyeresége minden jobbágytelekre husz dénárt; vagyis 5-re egy forintot rott. Ezt a királyok az országgyűlés hozzájárulása nélkül is szedhették. A harminczad czime alatt az árucikkek után vámot fizettek. A hadi költségek fedezésére rendelt subsidiumok szedése az országgyűlés beleegyezéséhez volt kötve. A kiváltsági jognak nem csak az egyesekre, hanem egész országreszrekekre való kiterjesztésével a fenti jövedelemből a kincstárba kevés jövedelem folyt be. Ily helyzetben apénzügyi bajok orvoslására az adó- és vámentességi kiváltságokat meg kellett szüntetni. Ennek elérése

végett Mátyás 1467. március havában tartott országgyűlés elé előterjesztést is tett, melynek az lett a következménye, hogy a kamara nyereség- és a harminczad eltöröltetett, a kincstári adó és koronavám elnevezésével új közterhek állapítottak meg, melyekre nézve a régi kiváltságok érvényessége megszűnt. A kincstári adó ezen tul is minden jobbágy telek után 20 dénár, de ha egy telken két vagy több jobbágy lakik, ezek együttvéve harmincz, illetőleg negyven dénárt voltak kötelesek fizetni; és ezen adót a földműveléssel foglalkozó összes jobbágyok, a király, az egyházi és világi urak jobbágysai a jászok, kunok, és tatárok, sőt még oroszok és a jobbágytalan várnemesek és egyházi nemesek is fizetni kötelesek voltak. A koronavámost pedig az áruk után, amik az országba behozatnak, vagy innen kivetetnek, a megállapított díjszabály szerint a nemeseket kivéve, ez ország minden lakosa és minden külföldi fizetni köteles volt, ugy azonban, hogy a király ezt a vámost csak saját tisztviselői által szedethette be és nem volt feljogosítva eladományozni, vagy bérbe adni. Ezekben már a közteherviselés elvét, amennyiben a középkori államrend és az uralkodó jog fogalmak keretében lehetséges volt — kidomboritva látjuk. Az adóteher nemcsak a jobbágyoknak, hanem az uraknak is a vállaira nehezedett. A föld értéke és jövedelmzősége a jobbágyak mennyiségétől és minőségétől függött. Eme adóreform által a földesurak súlyos sérelmet szenvedtek, mert a végrehajtás erélylyel fogantatott, a királyi tisztviselők tulbulzog vagy kéméletlen eljárása, ellenszegülést és zavarokat támasztott, azonban eme panaszok elbírálásánál Mátyás szigorú igazságot tanusított. Mindezek mellett is némely kiváltságok fentartattak, így a zágrábi egyházi nemesek a kincstári adófizetésétől fölmentettek. Zala vármegye rendelve pedig azért volt baj, mert az ujadó kivetését és a korona vámjövedelem behajtását meghusítottta. A közteher viselése tekintetében Erdély lakói a legtöbb kedvezést élvezték. Az 1470 novembere lejére Budára összehívott országgyűlés végzésében kimondatott, hogy a törökök fenyegető magatartása következtében beállható veszély elhárítására minden jobbágy telek után egy forint rendki-

vüli adó vethető ki, de egyuttal föltételül tüzetett ki, hogy az abból befolyó pénzösszeg kizárólag a törökök ellen az ország alsó részének megtoltalmazására fordittassék. A király ezeket elfogadta és őmaga is kinyilatkozta, hogy miután az adómegajánlása önkényt történt, azért az ország rendelve akarata ellenére, ilyen rendkívüli adót kivetni soha sem fog. Azonban 1486 évben, mikor ujabbn adó megszavazásának szükségét érezte Mátyás, egészen új, szokatlan eljárást kísélt meg. Országgyűlést nem hirdetett, hanem a főpapokat és zászlós urakat összehívta június hó 24-ikére Budára, ahol az ő felszöhlítésára az osztrák háboru költségeire ujbol egy forint telek-adót szavaztatott meg. A köznemeséggel pedig azon ürügy alatt, hogy őket az ország fővárosába fárasztani nem akarja, egyidőben az ország különböző részeiben részleges, (tartományi) gyűléseket tartatott, amelyek az adó kivetésében megnyugodtak.

Mátyás halálával II. Ulászló választatott meg királynak. Azt a változást, ami Mátyás halála óta az ország viszonyában bekövetkezett, annyira semmi sem mutatja, mint a közjövödelmek csökkenése Mátyás alatt az ország jövedelme 940.000, Ulászló alatt pedig 219.000 arany forintot tett. Erneszt, Zsigmond királyi kincstárnok számadatai szerint 1494 és 1495 évben az állami bevétel a következőkép alakult: egyik évben 177.305, a másik évben 136.634 forint; a kiadáshoz képest egyik évben 19.628, a másikban 2250 frt. hiányt mutatott. Az adóból 1494 évben 206.579 forintnak, 1495 ben 219.582 forintnak kellett volna befolynia; de csak 106.158 illetve 125.637 forint folyt be, melynek oka az volt, hogy az adójövedelemnek felét részint a király elengedte, részint az urak visszatartották. Mátyás erős kormánya véget érven, a rendek az adózást ismét a kamara nyereségére szoritják. Az 1492: I. és XXVI. törvény-cikkek arra kötelezik Ulászlót, hogy a szokott jövedelmekkel érje be Magyarországon a kamara nyereséget, az erdélyi részekben az ötvenedet, Tótországba marturina-adót Zsigmond és Albert királyok idejében fennállott szokás szerint hajtsa be. Ugyancsak az 1492: CV. t.-cz. intézkedik, hogy az egyházi főrendeknek és nemeseknek Budán lévő háza adó-

Igazságok és tévedések.

Irta: Ugron Zoltán.

Két évtizede, hogy a megyei közügyek kombatáns harczossa vagyok; ezen idő alatt soha sem vádoltattam meg azzal, hogy tetteimet önzés, tultengő ámbíció vagy anyagi előnyök irányították volna. Sok ellenséget szereztem magamnak szigorú ítéllettel és heves támadásaimmal, de mindég azt tapasztaltam, hogy azok hamar békültek ki, mert látták, hogy csak a közügy szeretete vezet, s hogy azért mindég csak áldozok és semmit sem várok. Oroszországban azt mondják, hogy ott az abszolutizmust a merényletek tartják egyensúlyban. E megyében, hol a hatalomtól való függést tulteng, a korrupció csak azáltal volt mederbe szorítható, ha minden kis dolgot önzetlen és független ember vont szigorú kritikája alá.

E közszükséget teljesítettem legjobb felfogásom szerint s ezért eddig, amikor fülledt levegőnkét tisztító vihar járta át mindég megjutalmazódtam az által, hogy a megye közönsége elismerte eljárásom helyességét, ha ítéletét már egy-egy kivégzett despota temetése után függetlenül hangoztathatta.

Megint a hivatalos gyűrű rémuralma fenyeget. Illetékesnek látom magamat a viharzó közéletünkbe becsusztott szegletköveket rapszodisztikusan megvilágítani.

Leszögzöm, hogy a főispán engem azzal az indokkal kapacitált Damokosnak, mint alispánnak megtartására, hogy mintaszerű ügyes tisztviselő és hogy neki nélkülözhetlen. Nem volt szó akkor jó szívről, de saját érdekében kért áldozatot azoktól, kik esetleg ellene voltak. Tudomással bírok arról, hogy a főispán hajszát látott maga ellen Hinléder Fels Ernő orsz.-gy. képviselő ur képviselőházi interpellációja bejegyzésében. Az interpelláció indokát abban látta, hogy fenn nevezett képviselő urnak cirkulussait ügyvédi prakszissához tartozó ügyben megelőzőleg közigazgatási uton zavarta. Annak csak mellékesen adott kifejezést, hogy ezen akciózt az alispánra is kiterjesztette és hogy sógora, Sebesi, érdekében tette.

Hinléder Fels Ernő o.-gy. képviselő ur mikor ezen ügyekben a belügyminiszterrel tárgyalt, nagy sulyt fektetett arra a vádra, hogy Ugron Ákos főispán hatalmát anyagi előnyök elérésére is használhatja az által, hogy mint számos italmérés tulajdonos a pénzügyigazgatásra való befolyásával viszsza is élhet. Más visszaélésekről is tett említést.

Ezen kellemetlen vádak a főispán, saját szavai szerint, azzal torolta meg, hogy Hinléder Fels Ernő o.-gy. képviselőt, mint községi előljárósságot megvesztegetőt, okmányszerüleg igazolta.

Nem foglalkozom hosszabban azzal, a mi a nagy nyilvánosság előtt történt, azokkal a vádakkal és kijelentésekkel, melyeket a főispán Hinléder Fels Ernő o.-gy. képviselő ur ellen, részint a megyegyűlésen az elnöki székben, részint azon estén rendezett fáklyás tüntetés szónokának mondott válaszában tett, csak konstátálom, hogy ez már az alispán bérére történt kiegyezés után volt.

Az is köztudomásu, hogy a tisztújításos közgyűlés napirendje előtt Hinléder Fels Ernő o.-gy. képviselő urat a főispán a tárgyalási ügyrendünktől eltérőleg szóhoz juttatta, mit ő arra használt föl, hogy a főispán kijelentéseit „tudva valótlanoknak” jelentette ki, s mint tanura a belügyminiszterre hivatkozott. Erre a szót belefolytatta a szóllásszabadság folyományakénti harczból kikerült főispán. Hinléder Fels Ernő o.-gy. képviselő ur saját szavai szerint, ő ettől fogva a főispánnal sem barátságosan, sem más uton 73 napig nem érintkezett.

Hinléder Fels Ernő o.-gy. képviselő ur ezelőtt k. b. tíz nappal ajánlatot tett nekem, hogy ha én Damokos Andort az alispánságra nem támogatom, ő velem Ugron Ákos ellen szövöttezik és, ha együtt megyünk fel Budapestre, garantirozza, hogy a főispánt mint ki igéretét az alispán nyugdíjazási kérvénye dátumában nem tartotta meg, tizenégy nap alatt megbuktatja. Ugyanakkor mondta, hogy egy cikke van megírva, már több hét óta, a főispán ellen, de a lapok nem adják ki. Válasszik barátommal együtt ajánlottuk Hinléder Fels Ernő orsz.-gy. képviselő urnak, hogy közbejárunk Becsek Aladár urnál, kívül szívélyes viszonyban vagyunk, hogy cikének teret adjon. Ő ezt sem vette igénybe, hanem az nap be állított a főispánhoz dárdásnak, s aláírta a főispáni rendeletre toborzott gyűlés meghívóját.

Konstátálom, hogy Hinléder Fels Ernő o.-gy. képviselő urral soha sem bizalmaskodtam, s csak is a közügy terén érintkeztem vele. E téren daczára o.-gy. képviselői minőségének, magas szellemi kvalifikációjának, társadalmi rutinjának és írói kvalitásának rendelkezésére állók ezután is. Én maradok a ki voltam, hátha ő is vissza tér oda, hol még pár nappal ezelőtt állott, amikor egymáshoz való viszonyunkat az ő jelenlétében így jellemeztem: „Differenciánk van az alispán választás kérdésében, de megegyezünk a főispán helyzetének tarthatatlanságában. Egyformán szükségét látjuk, hogy e megye intelligens és függetlenebb elemei a közigazgatás ellenőrzésére és irányítására szövöttekzenek. Megegyezünk abban is, hogy a járáásokban korrupció van, s így a köztünk lévő ürt misem alkalmasabb betölteni,

mint némely főszolgabíró teste.” Persze az intelligens, független elemek alatt nem a felizgatott korondiakat értettem, kikben a főispán oly örömet lelte, hogy azokat a belügyminiszternél lendületes szavakban be is jelentette mint néphősöket. A korondiak börtön viselt felizgatóját sem számítottam a megye hivatott vezetői közé.

Tévedés és nem is jó hiszemű, hogy én a főispánt azért akarom megbuktatni, hogy a megye élére kerüljek, mert én oda nem vágyom. Nekem keserves volna afféle ügyeket tisztázni, hogy a főszolgabíró a tényészetre alkalmatlan bikát egy egész vagy fél kompona turórt bélyegezteti-e be? Az, hogy ide más, mint függetlenségi főispán neveztessek ki, a dési választás utáni kavargás óta, lehetetlen is, s így ezen aspirációmát híresztelni bornírtság.

En ezen megyei válságos állapotban is, mint harczaimban mindég a közjót s nem személyemet toloom előre, s annak idején sem hittem, hogy Tisza-Perczel csak azért követte el a nov. 18-iki merényletet, hogy én képviselő legyek, hanem elvemet érvényesítendő más személyek érdekében fáradtam. Bejártam szigorú, hideg tében 35 községet, abból vagy nyolczat kétszer is. Utaztam az agitáció szervezése érdekében Budapest, Marosvásárhely, Kolozsvár, Székelyudvarhely stb. városokat. Ezek szerint azokban az időkben használtam a közjónak a nélkül, hogy kihasználtam volna.

Gyakorlati pályán szerezem elméleti képzettséget, melynek elismerését legutóbb abban is látom, hogy az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a tagosítási-anketten képviselőtével megbízott és úgy közigazdasági, mint állattenyésztési szakosztályának tagjává választott.

Képviselő azon időkben voltam, a mikor fiatal embernek nem sok szava volt, de elég szorgalmasan tanultam Apponyi gróf, Horánszki, Böthy Ákos, Hodossy, Csemegi Károly stb.-től. Azt hiszem elég jó nevű professzorok, különösen, ha a személyes érintkezésen kívül még privát órát is kap az ember tőlük.

Tollamat Bartha Miklós, báró Kaas Ivor, Abrányi Kornél stb., kikkel hosszú ideig volt, s részint van ma is szerencsém barátságosan érintkezni, irányították. Igyekeztem az igazságot meglátni, s annak nyers erejével hatni, de távol állani a kabaret stílustól, mely tiszteletlenségeket mond, hogy igaznak lássék.

Mikor képviselő voltam akkor még, ha véletlenül a kerületek ki nem forrott embert küldtek a parlamentbe, nem volt baj, mert a hivatott politikusok tömegének szuggesszív hatása oly nagy volt, hogy nem fejlődhetek ki olyan jelenetek, mint a napokban a belügyminiszter előtt, hol a tanácskozá

mentesíttessenek; de az azokba lakó zsellérek, a város szokása szerinti adó alá vonassanak. Az 1493-iki évi országgyűlésen kiméletlen támadásoknak volt Ulászló kitéve, azzal vádolták, hogy a közjövödelmeket haszonlatanságokra fordítja, ő azonban az urakra hárította minden bajt a felelősséget. Az 1494-ik év tavaszán merész tényre határozta el magát, Mátyás nyomdokaiban lépve, önhatalmulag vetett ki adót. De a nemesség az adóbehajtását megakadályozta. Az 1504: I. cikkben az is kimondatott, hogy amely megye a kamarai nyereségen felül adót vagy segélyt önként felajánl, hűtlenség bűnébe esik és nemességét elveszít. Ezen nevezetes kijelentés után az 1526: XXXIX. cikk szerint az országgyűlés minden jobbágy telekre 52 dénár adót vetett ki, 50-et az ország közszükségleteinek fedezésére és 2-öt nemzeti ajándékul Werbőczy Istvánnak, az adomány értéke mintegy 16.000 koronára tehető. Ennek a valódi jelentősége abban rejlik, hogy Werbőczy az egyetlen magán személy, kinek jutalmazására a magyar országgyűlésen adót szavaztak meg. Werbőczy javára az 1518-iki országgyűlés is szavazott meg adót. Ulászló uralkodásának vége felé a kir. kincstár érdekében az országgyűlés oly irányú végzéseket hozott, hogy két esztendőre rendkívüli adót (fél forintot) szavazott meg és elhatározta, hogy az idegen kézen levő összes királyi jövedelmek: vámok, bányák és királyi városok azonnal visszabocsáttassanak: és a jövedelemnek felerészéből törlesztessenek azok a kölcsönök, amiket a király ezen vámok, bányák és városok tényleges birtokosaitól felvett. Mindazon által a közjövödelmek jövőbeni elzárlogosítása feltétlenül nem tiltatott el, hanem csak a királyi tanács hozzájárulásától tétetett függővé. Az 1521-ik évben Nándor-Fehérvár visszafoglalása érdekében november 19-én Budára összehívott országgyűlés rendi nem haboztak magukat megterhelni. A főpapok, urak és birtokos nemések egy esztendei mindennemű jövedelmük felerészét a lelkesek és kisebb javadalmazók birtokában lévő ezüst és aranyszerek értékének tizedrészét ajánlották fel. Emellett fogyasztási adókat hoztak be, amelyeknek fizetésére neméseket és nem neméseket

egyaránt köteleztek. Az ország minden lakosára legyen az városi polgár, jobbágy vagy zsellér fejenként egy forint adót vetettek ki, s a kamarai nyereség neve alatt ismeretes rendes adót husz denárról huszönrre, az országból kivitt marhák vámilletékét huszönről ötvenre emelték fel. A rendek ugyanakkor a királyi kincstár jövedelmeinek szaporítására is kiterjesztették figyelmüket. Felszöllitották a királyt, hogy az elhanyagolt állapotban lévő sóbányákat hozza rendbe és a sónak külföldről való behozatálát tiltsa el. Az adók behajtására és kezelésére nézve kivételes szabályokat állapítottak meg. Minden vármegye közönsége két megbízható nemeset választott meg adószedővé, akik az adóból a folyó pénzösszeget az országos kincstárba szolgáltatatták.

Ebben az állapotban maradt az adózás II. Lajos uralkodása alatt is, mind addig míg a mohácsi vést megelőzőleg, a török elleni hadjárat költségeire 1525-ben portánként újból 1 forintnyi adót szavaztak meg a rendek. Azonban a megajánlott adónak nem a főösszegét, hanem a kulcsát állapították meg. Ilyen adó kulcsok voltak: a jobbágytelek (sessio); a ház (domus); a füst (fumus vel cominus); a kapu (porta). Míuthogy a birtokos nemességet a birtok terjedelméhez képest a bandérium tartáson kívül a személyes felkelés is terhelte; ennél fogva a királyi dictator által kivetett porta adó csak a jobbágyokra nehezedett, akik mellett a városi polgárság önállóan adózott.

Ferdinánd hétagból álló királyi helytartóságot alakított, mely mellett működött a királyi rendes és rendkívüli jövedelmek kezelésére, a magyar királyi kamara, mely 1527—1529-ig Budán székelt és a török háború zivataraiba eltűnt, azonban 1531. évben Ferdinánd megújította az intézményt és Pozsonyban telepítette le. Az adó megajánlás jogát nem bírták még a zord idők sem a rendek kezéből kivenni, mert azt az adót, melyet nem a rendek szavazták meg, a rendi községekbe nem hajtották. Az adó megajánlás rendesen egy évre szólt, kivételesen az 1552. V. és az 1563. III. törvénycikkben lett há-

rom, illetve két évre az adó megszavazva. Mátyás idejében megajánlott 1 frntnyi adótól Ferdinánd alatt csak három ízben 1539., 1542. és 1545-ben nyert alkalmazást. Az 1542-iki 1 forintnyi rovást a sexagésima egészítette ki, mely az adómentességet élvezők vagyoni adója akart lenni és benne az adózás általános jellegét öltötte. A besztercebányai 1542. XXVIII. t.-cz. szerint az egytelkes nemések ingó vagyonuknak, a szabad királyi és bánya városok polgárai összes vagyonuknak hatvanad részét, a kisebb egyházi javadalmazók összes jövedelmüknek tizedrészét fizették adóba. Az általános teher viselés elvéből kifolyólag a szolgák béröknek 5%-ával lettek megadózva; sőt a külföldi kereskedők is adó alá vétettek, áruiknak negyvend részével adóztak. A török hódítás terjedésével, azok a községek, melyek meghagytak a király uralma alatt, de közel estek a törökökhöz, különös helyzetbe jutottak. A török zaklatta, rabolta azokat. Ugy a nemések, mint a jobbágyok, hogy az ellenségtől kiméletet nyerhessenek, adót ígértek és fizettek a töröknek, mert saját királyuk képtelen volt őket megvédeni. Mikor a király békét kötött a törökkel eme viszonyt számba vette, és az 1548: XXIV. t.-cikkben kimondotta, hogy azon jobbágyok, kik a töröknek is adóznak, a királyi adóknak csak felét kötelesek fizetni, vagyis portánként például a megállapított 2 forintnyi adó helyett a hódolt községek csak 1 forintot fizettek.

A 35 vármegyéből már ekkor 12 vármegyében a király a törökkel osztott. Az 53.442 porta adózónak több mint 10%-a töröknek adózott. Ezen behódolás a királyt pénzügyi és politikai tekintetben erősen sujtotta. Már 1546-ban mintegy 303.104 forinttal volt adóssa az idegen és hazai zsoldosoknak. Ez okból volt képtelen a jobbágyságot új, nehéz teherrel az ingyenes közmunkával megróni, melyet az egyes vidékek a hozzájuk legközelebb eső végheleknél természetben szolgáltak le, a távoli vármegyék jobbágysága pedig pénzen váltott meg.

(Folyt. köv.)

oly módon vezetett be, hogy annak a kegyelmes ur mosollyal kellett véget vessen.

Az ilyenek miatt bizony inkább állítódik vármegyénk pellengére, mint az alispán jelöltért.

Igaz, hogy parlamentünk és közéletünk nivója nagyon süllyedt.

„Honni soit qui mal y pense.“

A modern politikus.

Székelyudvarhely, márcz. 28

Hinléder Ernő ur — van-e aki e nevet nem ismeri? — közéleti és politikai tevékenysége ott kezdődik e vármegyében és a képviselőházban, amidőn tova nov. havában egy interpellációt jegyzett be a Ház interpellációs könyvébe: Udvarhelyvármegye főispánja, alispánja és főszolgabírói korrupciója tárgyában. Az interpelláció, sajnálatunkra, benszoruult Hinléder Ernőben. De tervét, kétségtelen, elérte. Meggyanúsította az ország színe előtt Udvarhelyvármegyét, főispánjával, hivatalnoki karával egyetemben pellengére állította.

A támadás az egész vármegye közönségét mobilizálta, mivel nyilvánvaló volt a támadás mögött rejtőző célzat és érdek és megállapítható volt a bosszuállás azért a fiascoért, mely Hinléder Ernőt az október hó 4-én tartott alispánjelölt értekezleten érte azzal, hogy akkor még saját különjelöltjét a főispán öhajításával teljes összhangban mellőzték.

Az áttetsző célzattal intézett támadás csak összekovácsolta a megye színe-javát és köztudatba ment át, hogy a megyei tisztviselőkart teljes egészében megtartani kell, mivel harczerakész embereket — miképpen ennek Ugron Ákos főispán annak idején kifejezést is adott — nem úgy képezünk a jövőre, ha büntetünk, de ha fátyolt borítunk a multra és a bosszuállás kétélű fegyvere helyett a szeretetnek melegével karoljuk fel és támogatjuk azokat az embereket, kik tudásukkal, ambíciójukkal, ügyeszeretettel kívánják e vármegyét szolgálai.

Ez képezi röviden összefoglalva intermezzóját a törvényhatósági bizottság október 4-én Ugron Ákos főispán elnökletével megtartott értekezlete egyhangu megállapodásának. És ez képezi rugópontját Hinléder Ernő megindult tevékenységének.

Tehát, a Ház interpellációs könyvébe bejegyzett, de el nem mondott interpelláció, vagyis a vármegye főispánjának és egész közigazgatásának meggyanúsítása ellen Udvarhelymegye törvényhatósági bizottsága december 7-ikén tartott közgyűlésben felemelte tiltakozó szavát és Soó Gáspár biz. tag indítványára Ugron Ákos főispánnak és a tisztviselőkarnak, s még külön Daniel Lajos biz. tag indítványára Damokos Andor alispánnak bizalmat szavazott, erélyes szavakkal utasítván vissza a nem-telen meggyanúsítást és biztosította őket változatlan szeretetéről.

És este, természetesen, már mint az ilyenkor szokásos, fáklyák lobogó fénye és kedves füstje mellett ünnepelte a törvényhatósági bizottság a főispánt, ki a hozzá intézett beszédre adott válaszában megbotránkozással konstataálta azt a „hallatlan esetet, hogy egy 48-as képviselő, mivel ő (a főispán) a közélet megtisztítását feladatául tűzte ki, s így az erdőpanamák ellenében is felvette a küzdelmet, — támadást intézett ellene s ehhez keretül használt egy egész tisztviselőkart, egy vármegye egész közigazgatását.“ Ez a 48-as-képviselő, mint a nyájas olvasó kitalálta: Hinléder Ernő volt.

És Hinléder Ernő volt az is, aki ugyanakkor tehetetlen dühében a legközönségesebb meggyanúsítások vádját hirdette uton-utfélen Ugron Ákos személye ellen, sőt Ugron Ákos főispán ellen olyan megirt ujságczikket akart a helyi lapok hasábjain elhelyezni, melyet ismertetni nem tartok ildomosnak, attól tartván, hogy e papiros belepirul és amelyet, tisztelettel viseltetvén Ugron Ákos személye iránt, közlésre nem fogadtam el, megakadályozni igyekezőn a vármegye békéjének felfordítását. Nem rajtam mult, hogy e közlenény enyhébb, de még mindig sértő formában a kolozsvári Ellenzékben megjelent.

Igy érkeztünk el a december 12-iki tisztújító közgyűléshez. Ugy vélem még a legelfogultabb rosszakarója is e vármegyének, kénytelen meghajtani zászlóját az előtt a frappansan megnyilatkozó bizalom előtt, melyben ott a vármegye törvényhatósági bizottsága főispánját és alispánját, de az egész tisztviselőkarát részesítette. E közgyűlésen történt, hogy napirend előtt felszólalt Hinléder Ernő, s azt a pár

pillanatot, mely felállása és az elnök által történt szömegevonás közt volt, arra használta föl, hogy a legdurvább meggyanúsítás vádját vágja a főispánhoz. Bizony-bizony szinte megjárta merészségéért. És ekkor büszkén ütött zsebére Hinléder Ernő és beszélt italmérési engedélyekről és beszélt kifent kardokról, melyekkel készen várja az elégtétel kérését, illetve adást. Jellemző tünet.

E tisztújító közgyűlés alispánválasztását Hinléder Ernő megfélebbezte, s azt formaságok be nem tartásáért, a közigazgatási bíróság megsemmisítette. Nem térek itt ki a kulissza mögött történetekre, a reversalisra és mi egyébre, azok már kellő megvilágításban állanak a nagy közönség előtt; csupán csak azt említem föl, hogy a korteskedés a belügyminiszter nevével indult meg, ki, állítólag, a multkor az ő beleegyezésével megválasztott jelöltet most nem tartotta alkalmasnak a megválasztásra. Hát ez az állítás, méltán keltett megdöbbenést, mivel az a vármegye autonómiájába való beavatkozást jelenté.

És itt találkozom én Hinléder Ernővel, az oklándi kerület törvényhozójával. Amidőn megjött e hir, egy cikket irtam e lap hasábjain, melyben azon nézetemnek adtam kifejezést, hogy amennyiben felülről diktálják, hogy egy vármegye kit válasszon, vagy kit ne válasszon meg alispánjául, az igen is, a vármegye autonómiájába való beavatkozást jelenti, ami mindenesetre veszedelmes lehet, ha a kimult kormány ténykedéseit vizsgáljuk. Hisz maga nagynevű miniszterünk, Andrássy Gyula gróf is, az alkotmánybiztosítékok megerősítésével a vármegyék önállóságát, erejét kívánja biztosítani.

Ezen nézetem, daczára nem politikus voltamnak, több tekintélyes férfiú nézetével találkozott, s ha Hinléder Ernő ténykedéseit tesszük vizsga tárgyává arra a konkluzióra jutunk, hogy ő maga is helyeselte volna ez álláspontomat, ha az aczikk a decemberi tisztújítást megelőzőleg lát napvilágot. Így azonban, egy Ugron Zoltánhoz címzett förmédvényben csekélységemet is előveszi, s fene tudja honnan meritett uri nonszalanszsal megállapítja, hogy egy iparos, már mint én, ehhez nem érthet, annak bírálata a politikusok számára, már mint az ő számára, van fentartva.

Én elhiszem, hogy Hinléder Ernőt bölcsőjében a politika külön angyala csókoltá homlokán, s alája fehér lovat ada, beküldte Udvarhelyvármegye politikájának intézésére és boldogítására.

Én elhiszem neki, hogy mint ő állítja — „magas szellemi kvalifikációjával“ roppant meg van elégedve, s a politizálást magának sajátítja ki. Azt azonban engedje meg Hinléder Ernő nekem, szegény adófizető polgárnak, hogy a becsület kérdését még sem lehet kvalifikációhoz kötni, s a huszadik században még sem a szerint taksálják az embereket, hogy ennek van ügyvédi oklevele, amannak nincs. Papp Béla, vagy isten tudja hogy is hívjáknak is ugyanazon kvalifikációja volt, mint Hinléder Ernőnek, és mégis felakasztották. Mert vége van annak az időnek, mely csak a diplomától szabadalmazott munkát becsüli.

Amikor én azt irtam, hogy mindazok, kik Damokos Andorra decemberben leszavaztak, olyan becsületbeli köteleességet vállaltak, mely arra kötelezi őket, hogy a választás megismétlésével szavazatukat újra Damokos Andorra adják le, — akkor én hitem és erős meggyőződésem szerint — becsületesen és logikusan cselekedtem és joggal szólтам hozzá a kérdéshez. Igen, mert úgy véltem, hogy vége annak a korszaknak, hogy akarjuk az erényt, ha így parancsolják; lelkesedünk a közélet tisztaságáért, ha ez a kiadott jelszó; mert mi nem vagyunk rosszak, de nem is vagyunk jók; az alkalmazkodásban hasonlók XV. Lajos udvaronczához, aki arra a kérdésre, hogy mikor betegedik le a felesége, udvariasan azt felelte: „Mikor felségednek tetszik...“ Nos, én hittem, hogy nálunk a morál többé nem akkor szül, amikor a kegyelmességeknek tetszik, s Udvarhelyvármegyében a béke és egyetértés csakugyan meg van és úgy van megteremtve, hogy az fölzarvarhatatlan, s azután a manőver után, melyet Hinléder Ernő a főispán ellen indított és mely fiascoval végződött a törvényhatósági bizottság vezető embereinek csattauós visszautasításán, — a rend és nyugalom örök életű itt.

Szóval a helyzet mérlegelése, és a körülmények azt bizonyítják, hogy logikusan jártam el, amidőn kétségbe vontam az autonómiába való beavatkozás jogosultságát. Logikusan, amit Hinléder Ernő ténykedéseiben mikroskoppal sem lehet felfedezni, mivel az ő ténykedése olyan, mint a ve-

lencei macskák diplomája, melyek nyakán csengettű van. És hirdeti, hogy vigyázz! mert itt jön a macska. A csengettűs macska pedig évekig nem eszik galambot. Amint hogy Hinléder Ernőnek sem hiszi el senki, hogy cselekedeteinek rugója a tiszta önzetlenség.

Talán még említhetném a folyó hó 17-én tartott értekezleten történeteket, melyen Hinléder Ernő újra heves kifakadással illette a főispán ur személyét és megemlékezhetném a két nap mulva tartott értekezletről, ahol meg égis magasztalta azt a férfit, kit előbb sárral dobált meg, és végül rátérhetnék az Ugron Zoltánhoz intézett filippikára, melyben megtagadva önmagát, azokat az embereket vádolja meg főispán-ellenes akcióival, akik együtt küzdöttek a főispánnal és akik készek voltak öerte a tűzbe menni, amit az ő személye ellen, éppen Hinléder Ernő által, intézett támadás visszaverésével kézzelfoghatólag bebizonyítottak és felsorolhatnék még sok más egyebet, amelyek mind-mind azt bizonyítanak, hogy a logika abszolúte nincsen összefüggésben a Hinléder Ernő ur által magáról elismert magas szellemi kvalifikációval.

Az élet rejtelmek előtt olykor álmélkodva áll meg a bölcsesség és tapasztalat. Égis éró sikertlát, mely csupa léhaságra van építve. Azonban a népet többé becsapni és félrevezetni nagyhangú frázisokkal, éretlen viccekkel, úgy vélem nem lehet. Az látja az itt folytatott küzdelmet és tudja, hogy ostoba kortesfogás azt állítani azokról, kik Damokost támogatják, hogy a főispánt akarják állásában megrendíteni — és tudja mérlegelni és értéke szerint becsülni azt a logikát, melyet Hinléder Ernő a megyei közélet buzgó purifikálása körül kifejtett. Mert ki hiszi, hogy őt ténykedéseiben magasabb célok vezetik? Én nem. De Hinléder Ernő sem.

Becsék Aladár.

HIREK.

Székelyudvarhely, márcz. 29.

Egyről-másról.

Tavaszkor jönnek, tavaszkor mennek. Évről-évre csak a természet ujhodik meg, csak a lombfakadó fákon hasad ki a bimbó, csak az illatos szabadban van valami főnséges harmónia. Az ideális emberek lelkében újra elevenné lesz a rajongó szeretet, csak a melankolikus halandót tartja örökös egyhanguságban a panaszzkodás.

Régen nem volt olyan szomorú a tavasz, mint az idei. Az emberek lelkén ott zsibbaszt a reménytelenség. Curtiust várja mindenki, a ki az emberek reménységét összeforraszsa. Mint valami fojtó levegő ott ül szívkön a bizonytalanság, csak a Természet élete indul pezsgő mozgásba, az emberek lassankint elernyednek a várakozásban és a kenyérkereső egzisztenciák romlásán szinte elvesztjük életkedvünket.

Szomorú jelek, ezek. Az ember életében a remény az a lelki kincs, mely jövőt czélozza. A remény az, mely annyiak családi életét szabályozza, pallérozza és csiszolja. A remény az: mely önbizalmat önt a munkás ember lelkébe és hitet vés a szomorú napokban is.

Ma napság mindenki egy-egy temetőnek nézi a közéletet. Mintha Saphir mondása volna felírva az emberek lelkében, aki azt mondta: „Az ember egész élete temetés: 12-ik élet évével eltemeti virulót, mosolygó gyermekkorát. 18-ik évével rózsás ifjúságát, 20-ik évével első szerelmét, 30-czal az emberiségbe vetett hitét, 40-ik évével reményeit; 50-el vágyait, 60 után lassankint mind az őt érzéket és így temeti folyton önmagát a koporsóig.“

Ha az iparos, akár a kereskedő életét vizsgáljuk, úgy találjuk, hogy mindegyiké ijesztő, szomorú és nehéz. Panaszkodik a földmives, a ki szereti a földet s mégis kíváncsodik a hivatalnok, a ki ur és mégis alacsonyabbnak érzi magát a legutolsó gépnél, panaszkodik mindenki, a ki a kenyérharcban szerepet tölt be.

Vajjon mi ennek az oka? Az ország mai helyzete? Kétségkívül egy államnak legelső feltétele, hogy államformája rendezett, parlamenti élete normális és életképes tényező, az állami élet üdvös és akarat erős, munkás irányítója legyen.

Minden politikától menten ítélkezve a mai helyzetről, az ez egyszer bizonyos: hogy a mai elégedetlenségnek az emberek tömege, az össz társadalom az oka: az a társadalom, a mely tulon-tul sokra vágyakozik, a ki tul igényes és nem tud lemondani a vágyakról.

Az emberi kebel olyan, mint a szivacs, sőt talán még rosszabb, mert sehogy sem telik be vágygal, minden vágy magában hordja a másiknak a csíráját, minden kielégített vágy újat szül.

A vágyak ki nem elégítése aztán növeli az elégedetlenség számát, a kik reményeiket is elvesztik.

Szomoru jelenségek ezek nagyon, pedig csak rajtunk áll, hogy mindez megváltozzék.

Gyermek-nap Székelyudvarhelyen. A társadalmi jótékonyági intézmények közül az országos Gyermekvédő Liga az, mely rövid idő alatt az egész társadalmat meghódította. A társadalmi nyomor sokféle alakulata között a legszánandóbb a züllesztés induló gyermek. Ezt kell megmenteni. Ennek a célnak elérését tűzte ki a Liga, mely Székelyudvarhelyen április hó 2-án és 3-ikán gyermeknapot tart. Ezen a napon kereskedőink, iparosaink, a szabad lateiner pályák emberei bevételük egy bizonyos százalékát a gyermekvédő-alap javára adják. Kérjük nemesen érző közönségünket, hogy bevásárlásait e napon eszközölni szíveskedjék. A szájalom, a könyörületesség és a felébresztett lelkiismeret az elhagyott gyermekekért hozzon áldozatot.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Zayzon Kálmán székelyudvarhelyi törvényszéki joggyakornokot a gyergyószentmiklósi járásbíróvához jegyzővé nevezte ki.

Az alispán választás pályázati határideje tegnap délután járt le. Az alispáni állásra pályázatot adtak be: Dr. Damokos Andor, dr. Demeter Lőrincz, dr. Gyarmathy Dezső, Gotthárd János, Gálffy Kálmán, dr. Keith Ferencz, br. Orbán János, dr. Paál Árpád, dr. Pálffy Ferencz, dr. Pálffy Jenő, dr. Sebesi Jankó, Szabó Gábor, Szabó Nándor, Vajna Miklós, dr. Válcsek Ferencz. A választás előreláthatólag április 15-én tartandó rendes közgyűlésben lesz megejtve.

Emlékkünnepély. A szent Ferencz-rendiek vezetése alatt álló róm. kath. elemi fiúiskola, minjeleztük, a magyar szabadság hajnalának évfordulóját ma vasárnap este a Budapest-szálló nagytermében ünnepli meg. Az intézet növendékeinek közreműködésével színre kerül 1848. márcz. 14. és a szabadságharcz. Az ünnepély 7 órakor kezdődik és fele jövedelmét az agyagfalvi emlékoszlop javára fordítják.

Halálozás. Özv. Bokross Istvánné született Fábíán Róza életének 62-ik évében, f. hó 22-ikén jobblétre szenderült Budapesten. A megboldogultban Szabó Andrásné szül. Bokross Irén édesanyját gyászolja.

Egerpataki Kiss Károly agyagfalvi református lelkész életének 75-ik, boldogházaságának 46-ik évében f. hó 27-ikén elhunyt. Hű szolgálja volt az Urnak közel félszázadon keresztül. Egyháza és családja javára folyt le életének minden munkássága. Szavában és cselekedeteiben krisztusi hittel és szeretettel harcolta meg az élet harcát, hogy méltó legyen az örökélet koronájára. Hült tetemét f. hó 29-én d. u. 2 órakor, templomi gyászszertartás után, helyezik örök nyugalomra az agyagfalvi református sírkertbe. Halálát neje született Benedek Zsuzsanna, gyermekeivel, unokáival gyászolja.

A fogyasztási és értékesítő szövetkezet, tekintettel arra, hogy f. hó 25-én a tagok kellő számban nem jelentek meg, közgyűlését f. évi ápril 12-én d. e. 10 órakor tartja meg a vármegyeház kistermében, melyre a tagok azzal hivatnak meg, hogy az alapszabályok értelmében, ha 30 tag meg nem jelenik is a gyűlés határozatképes lesz. Az igazgatóság.

Lelkigyakorlatok. A székelyudvarhelyi férfi-congregatio tagjai részére Hirschler József kanonok, kolozsvári plebános, f. hó 29-ikétől április hó 4-ikéig, naponta d. u. 6 órakor a róm. kath. főgimnázium nagytermében lelkigyakorlatokat tart.

Fillérestély. A Nőegylet április hó 1-én, azaz szerdán tartja ez évadban utolsó fillérestélyét. Ez estélyre a rendezők Dr. Vass Lajosné és Nagy Elemérné a következő érdekes műsort állították össze: 1. Ki a nyertes? (Bohózat 1 felv.) Személyek: Orvos: Dr. Visky Károly, egy ur: Nagy Elemér, Inas: * * *. 2. Népdalokat czimbalmazik Ferenczy Margit. 3. Kaczagnom kell, vig magánjelenet, előadja Lányi Ibolyka. 4. Népdalokat énekel cigánykísérettel Palló Imre, koll. tanuló. 5. Szaval Dr. Kovácsy László.

Az unitáriusok hangversenye a hozzáfűzött várokozásnak megfelelőleg folyt le 24-ikén és a Budapest-szálló színháztermét zsufolásig megtöltő közönség osztatlan tetszését méltán érdemelte ki. A műsort Dr. Paál Árpádné remek hegedű játéka ve-

zette be, ki Vieuxtemps Ballade et polonaise-t adta elő virtuozitással, és bensőségteljes, meleg előadásában a közönség szívéhez férközött. A zongorarészt Jakab Miklósné látta el stilszerűen. A kiváltott tetszést egy pár magyar népdal ráadásával hálálták meg. Ezután József Miklós budapesti unitárius esperes, a kiváló egyházi szónok tartott mintegy öt negyed óráig tartó szabadelőadást az Amerikába szakadt székelyekről. A közvetlen tapasztalatokból merített előadás mindvégig lekötötte a hallgatóság figyelmét. Most Pap Irmuska lépett a színpadra s Szép Ilonkából és Varázskeringőből énekelte egy pár fülbemászó részletet; tisztán csengő terjedelmes hangja, előadásának közvetlensége, elfogulatlansága egykép fokozta a hatást és a közönség zajos tapsal jutalmazta. Ferenczy Lenke a „Magyar dalt” szavalta izléssel, közvetlenséggel; meleg hangjával, értelmes deklamációjával osztatlan tetszést aratott. A zongora kíséret, melyet Kassay Irénke szolgáltatótt, ugyszintén a karének kongeniálisan illeszkedett a költeményhez. A gazdag műsor utolsó számát Szigeti József Becsületszó egy felvonásos vígjátéka képezte. A darab szereplői: Bocz Eudréé, Nosz Ilonka, Gálffy Erzsike és a férfiak: Máteffy Domokos, Bocz Endre és Lányi Imre műkedvelőket jóval felülmúló rutinnal játszották meg szerepüket és kedves, közvetlen játékkal állandó derűtségben tartották a közönséget, mely bőven adózott az elismeréssel. A közönség műsor végével kedves emlékekkel távozott az estélyről, melynek műsorából — és azt sajnálatl konstataljuk — Székely (Jakab) Gyula, a budapesti Népszínház-vigopera jeles művészenek ének száma közbejött akadályok folytán elmaradt. Végül teljes elismeréssel kell megemlékeznünk a rendezőről, kik fáradhatlan ügybuzgalmukkal méltán érdemlék ki a legmelegebb elismerést.

Az estély anyagi oldalának elszámolásáról a következő sorokat vettük: Az unitárius egyházközség hangversenye mind erkölcsileg mind anyagilag igen szép sikerrel végződött. Összes bevétel volt 781 K. 10 fill. Kiadás 264 K. 30 fill. Tiszta jövedelem 516 K. 800 fill., mely összeg a templom építési költségeire fordítatik. A hangverseny jövedelmét a következő felülfizetések gyarapították: Fábíán Józsefné, Barabás András, Id. Daniel Gábor, Dr. Ferenczy Géza, Kisgyörgy Sándor, Klein Géza, Dr. Révfy Zoltán, Sükösd Miklós 10—10 K. Bodolla Gábor 6 K., Molnár Károly, Persián János, Dr. Janovich Pál, Péter Sándor 5—5 K. Stratzinger Emil, Nagy Elemér, Gönczi Lajos, Dr. Egyed Balázs, Dr. Válcsek Ferencz, Deák Lajos, Ferenczy István 4—4 K., Györfi Titusz, Solymossy Endre, Csongvay Géza, Barcsay Károly, Sebesy János, Pálffy Jenő 3—3 K. János Péter, Id. Szakács Károlyné, Pap Gergely, Sterba Ödön, Geréb Zsigmond, Bategh Pál 2—2 K., Jakabfi Lajos, Jakabfi Lajosné, Fábíán Ferencz, Soós József 1—1 K. Barabás Áronné 40 fill. Ugyanez alkalommal László Domokos ajándékozott 5 K.-át. Együtt 173 K. 40 fill. Ugy a nagylelkű adakozóknak, mint az estélyen közreműködő szereplőknek a szent cél érdekében tanusított buzgalmukért ez uton is hálás köszönetet mond a rendezőség.

A Vadász-társaság a múlt vasárnap tartotta rendes közgyűlését Fás Gyula kir. erdőmester, a társaság igazgatójának elnöklésével. A közgyűlés megvizsgálta a számadásokat, melyeket a legnagyobb rendben talált, miért is köszönetet és elismerést szavazott a társaság buzgó pénztárosának, Simó Mátyásnak. Intézkedtek a mintegy 270 koronát kitevő tagdíj hátrálékok behajtása felől, mely után a választmányt egyhangulag újra megválasztották, mire a gyűlés véget ért.

Szent Antal-estély. A szent Antal társaság f. hó 25-én tartott estélye, melyet Bocz Eudréé és Pálffy Aladárné rendeztek, nagy közönséget hozott össze, úgy hogy szűknek bizonyult a főgimnázium nagyterme. Szabó Antal éneke után Szemlér Ferencz szavalta saját szerzeményű „A folyondár” című gyönyörű költeményét, mely óriási tetszést váltott ki a közönségnél. Majd Orbán János kereszti plebános nagyszabású előadásba ismertette a kereszti jelentőségét, azután Balássy Juliska a tőle megszokott finom előadásával szavalta Vörösmarty a „Hontalan” című költeményét. Egy kitűnően betanult Quartettet adott elő: Dézsy Lajos, Szabó Ernő, Barcsay Béla és Hargita Károly. Florián Margit hatásos szavallata zárta be ezen érdekes estélyt. A következő estély vasárnap azaz ápril 6-án lesz a főgimnázium tornacsarnokában, melyre a rendezőknek sikerült P. Tréfan Leonard kolozsvári záradfőnököt megnyerni szabad előadás megtartására. A teljes műsort a jövő számban közöljük. Ez estély elnöke: Özv. Gonda Jenőné, rendezők: Szebeney Antalné, Szentpétery Ferenczné és Zimny Ferenczné.

Országos vásár. A tavaszi országos vásár jóval kisebb gyülekezettel hozott össze a városba, amint azt várni jogosan lehetett. A 22-ikén beállott baromvásárra 4500 drb. állatot hajtottak fel, miből 966 átírás történt. Óriási mértékben megérzett a vásár első napján, hogy a székelyvasut miért s miért nem, lehet talán épen azért, hogy közzgazdasági életünket hathatósan szolgálja, a vásárra érkezőket egyszerűen Héjjasfalván hagyta, nem várva be a személyvonatot és az azon a vásárra igyekvő utasokat. Innen van aztán az, hogy a kereslet nem állott arányban az óriási és szép kínálattal. A kirakó vásár-napja 26-ikán volt, és az is gyengének mondható. Az utcák egyáltalán nem bizonyultak szűknek, s így a sárosoknak panaszja a gyenge kereslet ellen jogosult volt.

A közigazgatási tanfolyam vizsgáló bizottsága. Andrassy Gyula gróf belügyminiszter a marosvásárhelyi közigazgatási tanfolyam vizsgáló bizottságának tagjaiul 1908. évre a következőket nevezte ki: Elnökké: Ifjabb Ugron Gábor főispánt. Helyettes elnökké: Dr. Láni Oszkár tanfolyami igazgatót. Kérdő bizottsági tagokul: a tanfolyam összes előadóit, valamint a következő kütagokat: Bakó András körjegyzőt, dr. Brada Sándor ügyvédet, Deák Lajos kir. tanácsos, tanfelügyelőt, Dósa László kir. főmérnököt, az államépítészeti hivatal főnökét, Jakab Rudolf kir. ítélőtáblai bírót, Páll Károly ev. ref. tanárt, Sebesy Jenő ügyvédet, Szenner János körjegyzőt és dr. Udvarhelyi Dezső kir. ügyészt.

Adomány a Tanszermuzeumnak. Felkértünk a következő sorok közlésére: Az udvarhely-vármegyei tanítóegylet népiskolai tanszermuzeuma részére a zürichi meteorológiai intézet földrengési szakosztálya Heim Albert tanártól: „A földrengések és azok megfigyelése” című, német és francia nyelvű értekezést, — továbbá a földrengések időpontjának pontos meghatározására vonatkozó vezérfontalat és a svájci természettudományi társulat által a földrengésekre vonatkozólag kiadott kérdőívet és kérdőlevezőlapokat; — a strassburgi Kaiserliche Hauptsation für Erdbebenforschung und Zentralbureau der internationalen seismologischen Assoziation pedig a földrengések és a tengerrengések megfigyelésére vonatkozó utasítást, kérdőlapot, levezőlapokat és az 1906. évi január hó 2-iki németországi földrengésről Strassburgban felvett két fotolitografiai térképet ajándékozott. Fogadják az adakozók ezen adományukért a Tanszermuzeum nevében köszönetemet. Chalupka Rezső ügyvez. osztályelnök.

X Közelednek a husvéti ünnepek s a legszébb, legértékesebb piros tojás a beteg emberre nézve, ha husvétra meggyógyul. A legtöbb betegségnek kuforrása az idegek betegségei s gyengeségi állapota, ezer és ezer ember sanylődik e bajokban. Pedig a segítség, a gyógyulás oly közel van, oly kézen fekvő. Olvassák el a betegek vagy hozzátartozóik az „Ingyen könyvet” a villamos gyógymódról, melyet lapunkra való hivatkozással ingyen és bérmentve küld meg mindenkinek az Elektór Vitalizer orvosi rendelő intézet, Budapest, Károly-körut 2. félemelet 50.

Kivonat a hiv. lapból. Tamás Sándor énlaki lakos 9 éves János fia március 6-án az iskolából nyontalanul eltűnt. Személyleírása: neve: Tamás János, születési éve: 1899. évben, vallása: unitárius, termete: közepes, arca: kerek (piros), szeme: fekete, haja és szemöldöke: gesztenyeszínű, orra és szája: rendes, különös ismertető jele: nincs. Eltűnése alkalmával ócska falusi szőtteles ruhát, lájbit, harisnyát és fekete sapkát viselt. — Találtatott 1 drb feketezőrű 2 éves kancza csikó. Tulajdonosa átvetheti Ferencz Domokos dályai lakostól. — Nagy községben f. hó 5-én felfogatott 1 drb 3 éves fehér vakisa juh.

TÁVIRATOK.

Budapest, március 28.
(Érk. d. u. 5 ó.)

Országgyűlés.

Képviselőházban Justh elnököl, Lengyel Zoltán indokolja indítványát. Kossuth szobrára 100 arany tárgyában kijelenti, miután a képviselőház ugyanezen célra 10.000 koronát szánt, indítványát vissza vonja.

Ezután Hodsa Milán házszabályokhoz szól, kritizálja az elnökök eljárását. Just elnök megjegyzése után, Vlád Aurél azt mondja, hogy tegnap vele is igazságtalanul bánt az elnök és hogy egyáltalán az elnökök folyton sértik a házszabályokat, elnök ezért megvonja a szót. Vládától. Ezután Urmánczy Nándor a revíziós indítvány első pontjához több módosítást ajánl. Bánffy Dezső kijelenti, feltétlen hive a revízió-nak, de a kérdést incidentaliter megoldani nem lehet. Beszél nemzetiségekről, szociálistákról, majd arról, milyen mértékben érvényesülnek. Ezután Polisi István több indítványt benyújtott, melyet a Ház elvetett. Majd Ivánka Milán nemzetiségi beszélt a javaslat ellen.

A legjobb

legelterjedtebb

legolvasottabb

budapesti napilap

„AZ UJSÁG”

Terjedelme naponként 28—32 oldal
Ünnepnap 100 oldal.

Hetenkint asszony és gyermek melléklet

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre	28.— kor.
Fél évre	14.— „
Negyedévre	7.— „
Egy hónapra	2.40 „

Megrendelési cím: „AZ UJSÁG” kiadóhivatala Budapest, VII., Rákóczi ut 54. szám.

Árverési hirdetmény.

A homoródbenei közbirtokosság nyilvános szó és zárt írásbeli árverésen eladja Udvarhelyvármegyében Homoródbene község határán fekvő „Standenwald” nevű legelő területén álló 231 db 65—160 cm. középméretű tölgy fáját, melynek fatömege 26·2 m³ 30—50 cm. vastag vasuti talpfa 127·1 m³, 55—75 cm. vastag II. oszt. 647·2 m³, 80—160 cm. vastag I. oszt. fűrészáru és 3462·3 m³ tűzifát tesz ki tővön a helyszínén, 27500 kor. becslés mint kikiáltási árban.

Az eladandó fatömeg a homoródbenei vasuti állomástól 4·7 km. távol fekvő legelő van, mellyel elég jó mezei ut köti össze. A kikiáltási ár 10%-a bánatpénzzel leteendő az árverezés megkezdése előtt az árverező biztos kezéhez.

Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az árverés Homoródbene község házában 1908. évi április hó 4-én d. e. 10 órakor lesz megtartva.

Árverési és szerződési feltételek a homoródbenei községi jegyzőnél megtekinthetők.

Homoródbene, 1908. évi március hó 3-án.

Benedek Ferencz,
jegyző,Binder Mihály,
közbirtokossági elnök.

Fiók-üzlet megnyitás!

Villamos világítás
berendezési vállalat

FAZEKAS TESTVÉREK

segessvári első műszaki berendezési vállalata.

Van szerencsénk tudomására hozni, hogy f. évi április elején a székelyudvarhelyi piacon egy **villamos világítás berendezési fióküzletet** nyitunk és kérjük a t. közönséget saját érdekében, hogy ott-

létünket bevárni szíveskedjék. Előre is biztosítjuk a **legjobb, pontos, szakértő és lehetőleg legolcsóbb** kiszolgálást. Bátorkodunk b. figyelmébe ajánlani, hogy **dusan felszerelt gyári u. m. saját készítményű csillárokat nagy választékban raktáron fogunk tartani. — A nálunk vásárolt csillárok teljesen felszerelve értetődnek.** Becses figyelmébe ajánljuk még, ahol a villamvilágítási vezetékek már be van vezetve, szabadságában áll mindenkinek az égőtestek v. csillárokat nálunk is **bevásárolni**, amit teljesen **üzemképes** állapotba felszerelünk. Becses pártfogást kérve, maradtunk kiváló tisztelettel

FAZEKAS TESTVÉREK Segessvár.

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel hozom tudomására a n. é. közönségnek, hogy öt év óta fenálló és jó hírnévnek örvendő asztalos üzletemet **Fekete Benjamin** építő mesterrel szövetkezve, a mai kor igényei-
nek megfelelően kibővítettük és azt

Burghardt Gyula és Társa

első székelyudvarhelyi műasztalos gyára

törvényszéki legbejegyzett cég alatt, ideiglenes helyiség **Kossuth-u. 24. sz.** alatt, tovább folytatjuk. Egyben biztosítjuk a tisztelt megrendelőinket, hogy a legkényesebb igényeket a legnagyobb pontossággal képesek vagyunk kielégíteni. — Tisztelettel

Burghardt Gyula és Társa

első székelyudvarhelyi műasztalos gyára.

UGRON GÁBOR lapvezér.

Magyar Nemzet

a legolcsóbb függetlenségi 48-as napilap.

Cikkeket írják: Ugron Gábor, Ábrányi Emi',
Dr. Halász Lajos országgyűlési képviselő.
Szerkeszti: Lándor Tivadar.

— Előfizetési ár: —

Egy évre	16 K	Negyedévre	4 K
Félévre	8 „	Egy óra	1.40 K

Egyes szám ára 2 krajczár.

Megrendelhető: Budapest, VII., Miksa-utca
8., minden postahivatalnál és lapelárusítónál.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a folyó év április 1-től kezdve, fűrésztelepe-men felvágott bükk tűzifa kapható, melynek ára, házhoz szállítva, kocsinként 10 korona. Székelyudvarhely, 1908. évi március hó 26.

FÁBIÁN JÓZSEF.

Szives figyelembe.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a meglevő

Szálloda

az ujonnan, közvetlen termelőktől beszerzett tiszta kü-

llőmenti asztali boraimra, jó minőségű fehér és vörös palaczkboraimra, valamint első gyártmányu magyar és francia

pezsgőkre. — Társas ebédeket és vacsorákat is elvállalok a legjutányosabb árban. — A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok alázatos szolgálója

étterem

Kávéház

czukrászat

SÜKÖSD MIKLÓS, a Budapest-szálloda tulajdonosa.

Jól berendezett kényelmes szobák! — Jó magyar konyha!

Budapesti előkeiő bank

Részvénytársaság

Udvarhelymegyében kizárólag tözsdén jegyzett sorsjegyek eladására

főügynökséget létesít.

Ezen főügynökség saját hatáskörében alügynököket állíthat fel. Évi fix fizetés! Csakis komoly reflectansok, kik a főügynökséget elnyerni óhajtják, küldjék ajánlatukat: Budapest, főpostafiók 21. címre.